

PYTANIA EGZAMINACYJNE
NA SREBRNĄ ODZNAKĘ
W JEŹDZIECTWIE

PION EDUKACJI
POLSKIEGO ZWIĄZKU JEŹDZIECKIEGO

1. Jak powinien być traktowany koń w każdej dyscyplinie jeździeckiej?
Odpowiedź: Koń jest partnerem człowieka i powinien być traktowany zgodnie z zasadami humanizmu, kultury i etyki.
2. Jakich błędów należy unikać w szkoleniu i wychowaniu młodego konia?
Odpowiedź: Należy unikać przypisywania koniowi ludzkich cech postrzegania i pojmowania świata, jak również instrumentalnego i brutalnego traktowania zwierzęcia. Tylko próba zrozumienia jego psychiki i sposobu postrzegania, doprowadzi do partnerskiej współpracy ze zwierzęciem.
3. Jakiej ilości ruchu odpowiada naturalny tryb życia konia na wolności w stadzie?
Odpowiedź: W naturalnych warunkach koń porusza się przez większość doby, odpowiada to ok. 16 godzinom stępa.
4. Jaka cecha budowy przewodu pokarmowego konia określa jego sposób odżywiania się – często i małymi porcjami?
Odpowiedź: Taki sposób odżywiania się wynika z niewielkiej pojemności żołądka (przeciętnie ok. 12–15 l) i dość szybkiej, jak na roślinożercę, przemiany materii.
5. Dlaczego stadny sposób życia dzikich przodków koni ma wpływ na sposób szkolenia koni?
Odpowiedź: W stadzie koni panuje ściśle ustalona hierarchia, w której osobniki podporządkowane wykonują wolę osobników dominujących. W procesie szkolenia, koń powinien akceptować człowieka, jako dominującego członka swojego stada, a wykonywanie jego woli powinno być dla niego naturalnym odruchem. Najważniejsza jest jednak umiejętność przekazywania swojej woli i poleceń w sposób zrozumiały dla koni.
6. Dlaczego należy umożliwiać koniom wzajemne kontakty w stajniach (ażurowe przegrody, otwarte górne drzwi boksów, itd.) oraz na wybiegach? Jakie mogą być skutki długotrwałej samotności konia?
Odpowiedź: Konie, które długi czas przebywają samotnie, nudzą się i ma to negatywny wpływ na ich psychikę. Rezultatem nudy mogą być różne nałogi stajenne (tkanie, łykawość, wędrowanie po boksie, gryzienie derki, drewna itd.) oraz niebezpieczne dla innych koni i ludzi narowy, generalnie przejawiające się różnymi formami agresji.
7. Co oznacza stwierdzenie, że koń widzi inaczej i więcej, niż człowiek?
Odpowiedź: Koń znacznie lepiej widzi w ekstremalnych warunkach oświetleniowych – bardzo silnym świetle słonecznym oraz w mroku. Koń jednak wolniej adaptuje się do zmiany warunków świetlnych. W ciemności koń widzi co najmniej dwukrotnie lepiej niż człowiek. Koń dostrzega wyraźnie poruszające się przedmioty, przedmioty nieruchome są dla niego trudniej zauważalne. Prawdopodobnie koń dostrzega węższą paletę barw niż człowiek, najgorzej postrzegając kolory czerwony i niebieski.

8. Czy zbliżając się do konia, który skubie trawę, jesteśmy przez niego widziani?
Odpowiedź: Tak, koń ze schylną głową ma pełny, panoramiczny obraz przed sobą i jednooczne, mniej ostre pole widzenia po bokach i do tyłu. Tak więc, pomimo schylenia głowy, koń dostrzega każdy ruch w promieniu ok. 330° wokół siebie.
9. Dlaczego należy unikać wchodzenia w martwe pole widzenia konia?
Odpowiedź: Koń, jako zwierzę z natury płochliwe, reaguje przestrawem na wszelkie nieoczekiwane bodźce zewnętrzne. Reakcją na przestraw jest ucieczka lub instynktowna, odruchowa obrona, w razie niemożności ucieczki. Stwarza to bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa człowieka znajdującego się blisko konia.
10. Co oznacza pojęcie „dystans krytyczny”?
Odpowiedź: Jest to indywidualny dla każdego zwierzęcia obszar bezpośredniej bliskości, o promieniu ok. 3 m. W obszarze tym konie tolerują jedynie zaprzyjaźnione zwierzęta lub własne potomstwo (tylko klacze). Przekroczenie tego dystansu u obcych koni może spowodować reakcje ucieczki bądź obrony.
11. Co to jest dystans ucieczki?
Odpowiedź: Dystans ucieczki jest to minimalna odległość od konia, przy której toleruje on obecność zagrożenia.
12. Co to są obszary dominacji?
Odpowiedź: Obszarami dominacji nazywamy strefy leżące przed koniem, po jego bokach i za nim, w których pojawienie się innych osobników ma znaczenie dla ich przyporządkowania w hierarchii stada.
13. Gdzie znajduje się u konia obszar największej dominacji?
Odpowiedź: Obszar największej dominacji znajduje się przed zwierzęciem, na wprost jego głowy. Zajmują tam miejsce osobniki dominujące, np. klacz wobec swojego źrebaka. W związku z tym tam też powinien iść człowiek prowadzić konia w rękę – tak, by koń miał nos na wysokości ręki prowadzącego.
14. Co to jest kolec?
Odpowiedź: Kolec jest to specjalne ogłowie z metalowym elementem stanowiącym rodzaj kielzna z pierścieniem do przypięcia linki, służące do prowadzenia koni szczególnie pobudliwych, np. ogierów.
15. Do czego służy ogłowie wystawowe?
Odpowiedź: Ogłowie wystawowe służy do prowadzenia i prezentacji koni. Składa się z paska na nos i łańcuszka przebiegającego pod żuchwą, z przymocowanym uwiązem. Naprężenie uwiązku powoduje zaciśnięcie łańcuszka i paska wokół nosa i tym samym poskromienie niespokojnego konia.
16. Czy wyprowadzanie koni na wybieg wymaga szczególnych przygotowań lub wiedzy i umiejętności?
Odpowiedź: Wypuszczanie koni na wybieg lub pastwisko jest czynnością obciążoną dużym ryzykiem. Staramy się je zmniejszyć wykręcając hacze oraz nakładając koniowi

ochraniacze na nogi. Osoba wyprowadzająca musi znać reakcje koni, takie jak zniecierpliwienie przy otwieraniu bramy pastwiska oraz częste wierzganie w chwili puszczenia konia przez prowadzącego. Nie należy prowadzić więcej niż jednego konia, a wypuszczając go – uważać, by nie znaleźć się w zasięgu jego tylnych kopyt. Należy również stosować, w miarę potrzeby, dodatkowe poskromienie prowadzonego konia poprzez przeciągnięcie linki przymocowanej do kantara przez nos konia – umożliwia to lepsze panowanie i kontrole nad zwierzęciem.

17. Jak prawidłowo uwiązać konia na postoju np. na skraju lasu?
Odpowiedź: Koń powinien być uwiązany na kantarze – nigdy na ogłowie służącym do jazdy. Pomiedzy dwoma drzewami należy przeciągnąć naprężony kawałek liny, a dopiero do takiej poziomo zamocowanej liny przymocować uwiąż. Należy zachować przy tym możliwie duże, bezpieczne odstępy pomiędzy końmi jeżeli wiążemy ich kilka.
18. Kiedy pracując z młodym koniem należy rozpoczynać naukę podnoszenia nóg?
Odpowiedź: Naukę te należy rozpoczynać jak najwcześniej, przyzwyczajając do podnoszenia nóg już kilkudniowego źrebaka. Powoduje to utrwalenie tej umiejętności i bezproblemową obsługą konia.
19. Jak często należy myć kopyta konia?
Odpowiedź: Kopyta konia należy myć codziennie, po każdej jeździe. Co najmniej raz w tygodniu podeszwę i koronki należy natłuścić smarem do kopyt.
20. Jaki jest najpewniejszy sposób uwiązania konia podczas czynności pielęgnacyjnych?
Odpowiedź: Konia należy w miarę możliwości uwiązywać na dwóch uwiązach, aby mieć zapewniony swobodny dostęp do każdej ze stron.
21. Jakie są podstawowe wskazania do bandażowania kończyn konia?
Odpowiedź: Bandaże chronią przed urazami, tak podczas transportu, jak i podczas jazdy. Są też wykorzystywane do zapobiegania kontuzjom w stajni, szczególnie w takiej, w której koń przebywa czasowo (np. na zawodach). W praktyce weterynaryjnej bandaże stosuje się w ochronie skaleczeń, w skręceniach, nadwyrężeniach, obrzękach, a także przy okładach do przytrzymywania środków medycznych.
22. Jakie są podstawowe rodzaje bandaży?
Odpowiedź: Najczęściej stosowane są bandaże flanelowe, bandaże z rzepami (elastyczne) oraz ocieplające owijki.
23. Czy kopyta konia rosną?
Odpowiedź: Tak, kopyta konia, jak wszystkie inne rogowe wytwory skóry, rosną przez całe życie. Przyjmuje się, że kopyto konia narasta przeciętnie na długość ok. 1 cm w okresie 6 tygodni. Tempo wzrostu zależy od właściwości danego osobnika, jego rasy, a także żywienia.
24. Dlaczego nie należy czyścić podeszwy kopyta ostrymi przedmiotami?
Odpowiedź: Posługiwanie się ostrymi narzędziami może spowodować nieumyślne skaleczenie żywych tkanek, szczególnie w obrębie strzałki i piętek.

25. Na czym polega mechanika kopyta konia?
Odpowiedź: Mechanika kopyta polega na amortyzacji wstrząsów powstałych podczas stawiania kończyny na ziemi. Role amortyzatora pełni strzałka oraz elastyczna struktura puszki kopytowej, która pod wpływem nacisku na podłoże rozszerza się w obrębie kątów wsporowych i ścian przedkątnych, przejmując w ten sposób część sił działających na kopyto podczas opierania go o podłoże. Mechanika kopyta ma podstawowe znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania całej kończyny i aparatu ruchu konia.
26. Dlaczego podkuwanie i rozczyszczanie kopyt koni powinien wykonywać wykwalifikowany podkuwacz?
Odpowiedź: Prawidłowe podkuwanie koni i korekcja kopyt jest trudnym i odpowiedzialnym zadaniem, wymagającym dokładnej znajomości anatomii i mechaniki kopyt oraz kończyn konia i dużych umiejętności. Błędy przy podkuwaniu koni z reguły kończą się kulawiznami oraz - przy częstym ich powtarzaniu - nieodwracalnymi zmianami w kończynach.
27. Jakie znaczenie ma okresowa korekcja kopyt koni?
Odpowiedź: Okresowa korekcja (rozcyszczanie) kopyt ma na celu usunięcie nadmiaru narośniętego rogu kopytowego i nadaniu kopytu oraz całej kończynie prawidłowej postawy. Regularna korekcja zapobiega powstawaniu wad kończyn, a w przypadku wad wrodzonych u źrebiąt i młodych koni możliwe jest korygowanie i leczenie tych wad.
28. Na jakie istotne błędy nie wolno pozwolić podkuwaczowi?
Odpowiedź: Najczęstszym błędem jest dopasowanie kopyta do za małej podkowy poprzez obcięcie ściany puszki kopytowej. Ponadto istotne błędy to:
- Wycinanie kątów wsporowych;
 - Zbyt długie i głębokie wypalanie rogu podeszwy i brzegu podstawowego rozpaloną do czerwoności podkową – podczas kucia „na gorąco”;
 - Przybijanie zbyt krótkiej lub za ciasnej podkowy – łatwo wtedy o zawadzenie oraz podbitki (odgnioty tworzywa kopytowego) w obrębie kątów wsporowych;
 - Wycinanie strzałki;
 - Przybijanie zbyt długich podków – ryzyko zerwania podkowy i pokaleczenia kończyn!;
 - Przybijanie podkowy do niewyrównanej powierzchni brzegu podstawowego – podkowa „kiwa się” i może spowodować podbitki, oraz jest narażona na łatwe oderwanie;
 - Wbijanie podkowiaków zbyt płytko – na zewnątrz od białej linii. Prowadzi to do rozłupywania ściany puszki kopytowej, łatwego oderwania podków i w skrajnych przypadkach – ponownego zniszczenia puszki kopytowej, uniemożliwiającej - do czasu odrośnięcia rogu - podkucie i użytkowanie konia. Podkuwanie koni wymaga wszechstronnej wiedzy i umiejętności nie tylko podkuwacza, ale i opiekuna konia, który te czynności nadzoruje!
29. Jakie rodzaje podków najczęściej się stosuje?
Odpowiedź: Najczęściej stosuje się: podkowy pantoflowe (gładkie), podkowy hacelowe – z otworami do wkręcania haceli oraz zębownce – z odkutym stałym zębem w przedniej części oraz odkutymi hacelami na końcach ramion. Ponadto, w uzasadnionych wypadkach,

stosuje się różnego rodzaju podkowy specjalne – ortopedyczne, służące do celów leczniczych oraz korekcji wad postawy.

30. Jak zbudowany jest podkowiak?

Odpowiedź: Podkowiak, czyli gwóźdź do mocowania podków, ma przekrój prostokątny. Główka ma kształt klinowaty, pasujący do gniazda w podkowie. Trzon podkowiaka powinien być cienki i dostatecznie długi, by pewnie mocować podkowę. Ostrze jest jednostronnie ścięte, tworząc tzw. „kierownik”. Służy on do wyprowadzenia końca wbijanego podkowiaka na zewnątrz puszkii kopytowej celem wykonania zakuwki (nitu).

31. Jak powinien być przygotowany koń do przeglądu weterynaryjnego na zawodach?

Odpowiedź: Koń powinien być bardzo dokładnie wyczyszczony, grzywa i ogon wypielęgnowane i czyste, kopyta prawidłowo wystrugane i okute. Uzupełnieniem toalety konia może być zaplecenie grzywy w koreczki. Konia prezentuje się na ogłowie wędzidłowym, bez bandaży i bez siodła.

32. W jaki sposób należy się zachować podchodząc z koniem przed komisje do przeglądu weterynaryjnego?

Odpowiedź: Prezentujący konia zawodnik prowadzi konia idąc po jego lewej stronie na wysokości końskiej głowy, zatrzymuje się z koniem przed komisją i staje przed koniem, nieznacznie z boku, zwrócony do niego twarzą, trzymając obie wodze. Zawodnik powinien przywitać się z komisją, przedstawić siebie, klub, który reprezentuje oraz konia, podając jego imię, płeć, wiek i rasę. Koń powinien być zwrócony głową lekko w kierunku komisji, ustawiony tak, aby znajdował się w równowadze, opierając się na wszystkich czterech nogach. Kończyny od strony komisji powinny być ustawione pionowo, kończyny od zewnętrznej strony podstawione pod tułów. Koń powinien stać spokojnie. Po obejrzeniu konia przez członków komisji zawodnik wykonuje polecenia prowadzącego przegląd, pamiętając, by iść zawsze po lewej stronie konia i zawracać z koniem łagodnym łukiem zawsze od siebie.

33. W jaki sposób powinno się trzymać wodze podczas prezentacji w ruchu konia na przeglądzie weterynaryjnym?

Odpowiedź: Osoba prezentująca konia prowadzi go na luźnych wodzach, by komisja miała możliwość obserwacji ruchu konia w swobodnym stępie i kłusie.

34. Ile par żeber zawiera klatka piersiowa konia?

Odpowiedź: Koń posiada 18 par żeber.

35. Ile kręgów szyjnych składa się na szyję konia?

Odpowiedź: Koń, jak każdy ssak, posiada 7 kręgów szyjnych.

36. Co to są żebra rzekome?

Odpowiedź: Żebra rzekome są to inaczej tzw. żebra oddechowe, połączone z mostkiem za pośrednictwem łuków chrzestnych. Tworzą je pary od 9–18.

37. Czy koń posiada obojczyk?
Odpowiedź: Nie, na skutek przystosowania ewolucyjnego kończyn konia wyłącznie do biegu, obręcz barkowa konia zredukowana jest jedynie do łopatek, które związane są z tułowiem jedynie za pośrednictwem mięsniostrostu i więzostrostu.
38. Jakie znasz wady zgryzu u koni?
Odpowiedź: Do podstawowych wad zgryzu należy zgryz karpinowaty (dłuższa szczeka górna) i zgryz szczupaczy (dłuższa żuchwa).
39. Jakie profile głowy konia się wyróżniają?
Odpowiedź: Wyróżniamy profile: prosty, garbonosy (wypukły) oraz wklęsły (szczupaczy).
40. Jakie profile szyi konia można wyróżnić?
Odpowiedź: Najczęściej spotyka się konie o profilu szyi prostym, spotykane są też konie o profilu szyi łabędzim oraz jelenim (kadykowatym).
41. Jaki typ szyi konia jest najlepszy dla wierzchowca?
Odpowiedź: Z punktu widzenia użytkownika konia pod siodło najbardziej pożądana jest szyja długa i prosta.
42. Jaki typ budowy kłębu jest pożądaną u konia wierzchowego?
Odpowiedź: Kłąb powinien być wyraźny, daleko zachodzący ku tyłowi, długi i dobrze umięśniony.
43. Jakimi różnicami różni się budowa grzbietu konia?
Odpowiedź: Grzbiet konia może mieć budowę prostą, wypukłą (karpinowatą) lub wklęsłą (łękowatą).
44. Jaki typ budowy grzbietu jest pożądaną u koni wierzchowych?
Odpowiedź: Grzbiet konia wierzchowego powinien być prosty, krótki i szeroki oraz dobrze umięśniony.
45. Jakimi różnicami różni się typy budowy zadu konia?
Odpowiedź: Zad konia może być:
a. normalny – szeroki, dobrze umięśniony, o zaokrąglonych liniach;
b. daszkowaty – linie przeprowadzone od najwyższej części kości krzyżowej do wyrostków biodrowych są niemal proste i schodzą się w krzyżu pod pewnym kątem, często taka budowa zadu idzie w parze z gorszym umięśnieniem, a także stanowi wadę piękności;
c. rozłupany – kość krzyżowa leży w wyraźnym zagłębieniu w stosunku do wyrostków biodrowych, najczęściej występuje u koni cięższych ras i zwykle idzie w parze z bardzo dobrym umięśnieniem i odżywieniem konia.
46. W jaki sposób podaje się opis słowny konia (np. stosowany w dokumentach identyfikacyjnych i hodowlanych)?
Odpowiedź: Opis słowny rozpoczyna się od podania maści zasadniczej, następnie wyszczególnia się odmiany na głowie, dalej na kończynach w kolejności: lewa przednia

(lp), prawa przednia (pp), prawa tylna (pt), lewa tylna (lt). Na końcu opisuje się odmiany na tułowiu oraz dodatkowe określenia dotyczące znaków szczególnych (piętna, wicherki itp.) W opisie wymienionych cech używa się zwykle przyjętych skrótów.

47. Jakie choroby może powodować brak higieny w stajni i na pastwiskach?
Odpowiedź: Brak higieny może powodować groźne choroby zakaźne, jak żoły oraz salmonellozę, a także ropowicę korony, gnicie strzałki kopytowej, rzekomy rak strzałki oraz grudę.
48. Jak należy umieszczać żłób w stosunku do poidła?
Odpowiedź: Żłób powinien być maksymalnie oddalony od poidła, by unikać zanieczyszczenia wody resztkami paszy przenoszonymi przez konia.
49. Jakie podstawowe składniki odżywcze, decydujące o wartości dietetycznej, znajdują się w paszach?
Odpowiedź: Składniki te to białko, będące organicznym budulcem organizmu, tłuszcze i węglowodany – będące przede wszystkim nośnikami energii. Ponadto w paszy znajduje się włókno – typowe dla wszelkich pasz roślinnych, zawierające twarde, zbudowane z celulozy struktury tkanek roślinnych oraz elementy mineralne i witaminy. Wśród elementów mineralnych wyróżniamy makroelementy: sód, chlor, magnez, potas – oraz mikroelementy – żelazo, miedź, cynk, mangan, kobalt, jod i selen.
50. Wymień witaminy, których obecność w paszy decyduje o jej wartości odżywczej.
Odpowiedź: Są to witaminy A, D, E, K (witaminy rozpuszczalne w tłuszczach) oraz witaminy z grupy B – przede wszystkim B1, B2, a także B12.
51. Jaka ilość wody na dobę należy zapewnić koniowi?
Odpowiedź: Koń powinien mieć nieograniczony dostęp do wody pitnej, przyjmuje się, że na każde 100kg masy ciała koń potrzebuje na dobę 5–10 litrów, czyli przeciętny koń ważyący ok. 500kg potrzebuje dziennie do 50 litrów wody.
52. Czy pojenie koni ma związek z ich zdrowiem i wydajnością w pracy?
Odpowiedź: Konie muszą regularnie uzupełniać swoje zapotrzebowanie na wodę, gdyż jej brak powoduje osłabienie, spadek odporności i zaburzenia funkcji organizmu. Przy silnym odwodnieniu może nastąpić śmierć zwierzęcia.
53. Jaka jest najbardziej naturalna i najwartościowsza pasza objętościowa dla koni?
Odpowiedź: Najbardziej wartościową i naturalną paszą objętościową jest zielonka pastwiskowa. Jej jakość zależy od składu runi, żyzności gleby, a także pory roku.
54. Jaką rolę pełni słoma w dawce pokarmowej konia?
Odpowiedź: Słoma jest przede wszystkim źródłem błonnika (włókna), który nadaje masie pokarmowej właściwą, gąbczastą strukturę, bardzo istotną w procesie prawidłowego trawienia. Ponadto obecność włókna pobudza perystaltykę jelit i sprzyja intensywnemu wydzielaniu soków trawiennych.

55. W jakiej formie najlepiej jest podawać koniom rośliny okopowe?
Odpowiedź: Rośliny okopowe – najczęściej marchew czerwona i buraki cukrowe – najlepiej podawać dokładne umyte i rozdrobnione.
56. Czy podawanie koniom dużej ilości buraków cukrowych może być niebezpieczne?
Odpowiedź: Tak, z uwagi na dużą zawartość cukru konie otrzymujące buraki muszą regularnie pracować, gdyż dłuższa bezczynność przy żywieniu burakami może spowodować mięśniochwat porażenny.
57. Podaj przepis na wykonanie meszu?
Odpowiedź: Mész sporządza się w następujący sposób: 2kg owsa zalewa się 2 litrami rozgotowanego siemienia lnianego (ok. 250g) lekko posolonego, a na wierzch tak sporządzonej mieszaniny wsypuje się otręby pszenne (ok. 1kg). Naczynie z tak sporządzoną porcją dla 1 konia przykrywa się kocem dla izolacji cieplnej na czas 3–4 godzin. Po upływie tego czasu porcje należy dokładnie wymieszać i podać lekko ciepłą.
58. Jak należy prawidłowo przejść z żywienia jednym rodzajem paszy na inny?
Odpowiedź: Prawidłowa zmiana paszy powinna odbywać się stopniowo – ilość paszy wycofywanej należy w ciągu kilku dni sukcesywnie zmniejszać, a w jej miejsce stopniowo podawać coraz większe porcje paszy wprowadzanej.
59. Czy ciężko pracujący koń powinien otrzymywać pasze o wysokiej zawartości białka?
Odpowiedź: Pracujące konie powinny otrzymywać pasze o stosunkowo niskiej zawartości białka, za to bogate w składniki wysokoenergetyczne: węglowodany i tłuszcze.
60. Czy koniom pozostającym bez pracy należy podawać duże dawki paszy treściwej?
Odpowiedź: Konie, które nie pracują, zaspokajają swoje zapotrzebowanie na składniki odżywcze wartościową paszą objętościową – zielonką, dobrym sianem, dodatkiem roślin okopowych. Podawanie im paszy treściwej nie jest konieczne, a podawanie dużych dawek – bardzo szkodliwe.
61. Jakie główne grupy wskaźników fizjologicznych bierze się pod uwagę oceniając stan zdrowia konia?
Odpowiedź: Wskaźniki te to wartości temperatury ciała, tętna i oddechu (tzw. TTO) – mierzone w spoczynku. Wskaźniki hematologiczne (morfologia krwi) oraz wskaźniki biochemiczne, oznaczane w surowicy krwi.
62. Podaj prawidłowe wartości temperatury ciała, tętna i oddechów zdrowego konia, mierzone w spoczynku.
Odpowiedź: Temperatura ciała waha się, w zależności od konkretnego osobnika, w granicach 37,5 °C do 38,5 °C, temperatura ciała źrebiąt jest ok. 0,5 °C wyższa. Tętno wynosi 28–40 uderzeń na minutę, u źrebiąt wartości te wynoszą na ogół 55–60 ud. na minutę. Liczba oddechów wynosi 8–16 na minutę.
63. W jaki sposób mierzymy koniowi temperaturę?
Odpowiedź: Temperaturę ciała mierzymy koniowi specjalnym termometrem lekarskim, zaopatrzonym w sznurek dł. ok. 20 cm. Termometr (strzepnięty lub wyzerowany w

przypadku cyfrowych) należy posmarować wazeliną lub mydłem dla poślizgu i wprowadzić ostrożnie śrubowym ruchem do odbytu konia. W tym czasie druga osoba powinna podnieść koniowi przednią nogę. Sznurek termometru mocujemy klipsem do ogona, a odczytu dokonujemy po ok. 3 minutach (w zależności od typu użytego termometru).

64. Jak mierzymy koniowi tętno?
Odpowiedź: Tętno mierzymy na tętnicy szczękowej zewnętrznej, przechodzącej po wewnętrznej stronie ganaszy lub na tętnicy ogonowej (po wewnętrznej stronie rzepu ogonowego).
65. Jak mierzymy u konia liczbę oddechów?
Odpowiedź: Oddechy najłatwiej zmierzyć przykładając rękę do słabizny zaraz za ostatnimi żebrami lub obserwując nozdrza. Najłatwiej jest zmierzyć oddechy posługując się stetoskopem, który ułatwia wysłuchanie szmerów przepływającego powietrza w płucach.
66. Jakie są zasady szczepień profilaktycznych koni przeciwko grypie?
Odpowiedź: W pierwszej kolejności wykonuje się szczepienie podstawowe (tzw. bazowe). Polega ono na podaniu szczepionki przeciwko grypie koni, a następnie powtórzeniu zastrzyku w przedziale 21 – 91 dni od pierwszego szczepienia. Następnie należy regularnie prowadzić szczepienia przypominające, w odstępach co 6 miesięcy.
67. Jak należy zapobiegać powstawaniu grudy?
Odpowiedź: Należy unikać nadmiaru wody w pielęgnacji kończyn, zapobiegać powstawaniu otarć przez źle dopasowane ochraniacze i kalosze, zapobiegawczo smarować czystą skórę zgięcia pięcinowego kremem emulsyjnym, utrzymywać konia w stajni na czystym, higienicznym podłożu, nie obcinać i nie skracać szczotek pięcinowych.
68. Jakie są przyczyny grzybicy?
Odpowiedź: Przyczyną grzybicy jest zainfekowanie skóry zarodnikami grzybów chorobotwórczych. Grzybica to choroba zakaźna.
69. Jak zapobiegać odparzeniom?
Odpowiedź: Odparzeniom zapobiegamy stosując czysty i odpowiednio dopasowany sprzęt, w dobrym stanie technicznym. Ponadto koń musi być regularnie dokładnie czyszczony, a miejsca, w których przylegają części rzędu musza być pielęgnowane szczególnie troskliwie. Popręg powinien być prawidłowo, mocno dociągnięty, by nie dopuścić do przesuwania się siodła podczas jazdy.
70. Jakie czynniki mogą szczególnie sprzyjać zranieniom i skaleczeniom koni?
Odpowiedź: Obecność wszelkich ostrych przedmiotów w stajni i w boksie – złamanych desek, drągów, wystających śrub i gwoździ. Nieodpowiednie podłoże, w którym znajdują się niebezpieczne śmieci, jak gwoździe, potłuczone szkło itp., nieodpowiednie ogrodzenie – np. z drutu kolczastego, a także ze zbyt cienkich żerdzi, desek itp., z wystającymi gwoździami. Skaleczeniom sprzyja też pozostawianie koni z niewykręconymi hacelami po pracy, a także nie stosowanie ochraniaczy i bandaży podczas jazdy.

71. Co może być przyczyną gnicia strzałek?
Odpowiedź: Najczęstszą przyczyną gnicia strzałek jest brak higieny, utrzymywanie koni na wilgotnej i głębokiej ściółce oraz nieprawidłowa lub niedbała pielęgnacja kopyt.
72. Jakie są typowe objawy gnijących strzałek?
Odpowiedź: Rowek strzałki jest wypełniony lepka, szaro-czarna mazia o zapachu zgnilizny, koń wykazuje bolesność przy czyszczeniu strzałki, może występować kulawizna.
73. Jak zapobiegać gniciu strzałki kopytowej?
Odpowiedź: Należy utrzymywać konie na suchej ściółce, codziennie czyścić kopyta, zapewnić koniom odpowiednią dietę oraz prawidłową korekcję kopyt.
74. Jakie są typowe objawy ochwatu?
Odpowiedź: Gorące, wrażliwe na dotyk kopyta, charakterystyczna postawa z wysunięciem do przodu kończyn przednich, trudności w poruszaniu się, szczególnie po twardym podłożu, wysoka temperatura ciała.
75. Dlaczego ochwat jest niebezpieczny dla koni?
Odpowiedź: Ochwat nieleczony lub leczony zbyt późno zazwyczaj prowadzi do nieodwracalnych zmian w obrębie puszkii kopytowej (rotacja kości kopytowej, deformacja podeszwy i ścian bocznych) i trwałego kalectwa zwierzęcia.
76. Jak należy zapobiegać powstaniu ochwatu?
Odpowiedź: Należy unikać przyczyn mogących wywołać stan zapalny w kopycie – praca na twardym podłożu, nieprawidłowe podkuwanie i korekcja kopyt, zranienia puszkii kopytowej, dawka pokarmowa powinna być dostosowana do rasy i sposobu oraz intensywności użytkowania. Ponadto należy stosować wszelkie zalecenia odnośnie profilaktyki schorzeń przewodu pokarmowego (zmiana pasz, pojenie, unikanie pasz wysokobiałkowych itp.) a także stosować właściwą korekcję i kucie kopyt.
77. Na czym polega podbicie?
Odpowiedź: Podbicie to stłuczenie tworzywa kopytowego, któremu towarzyszy stan zapalny i wysięk w obrębie puszkii kopytowej, spowodowany pracą niekutych koni na twardym, kamienistym podłożu lub kamień zakleszczony pomiędzy podkova a kopytem. Przyczyna może być także nieprawidłowo dopasowana podkova.
78. Jak zapobiegać podbiciu?
Odpowiedź: Należy unikać pracy niekutych koni na twardym lub kamienistym podłożu, podczas codziennej pielęgnacji usuwać kamienie i inne obce ciała zakleszczone pomiędzy podkova, a kopytem, a także kontrolować prawidłowość kucia.
79. Co to jest zagwożdżenie?
Odpowiedź: Zagwożdżenie polega na uszkodzeniu tworzywa kopytowego przez zbyt głęboko wbity podkowiak podczas podkuwania konia. Podkowiak może tylko uciskać tworzywo lub przebijać je, powodując jego zranienie.

80. Co może być przyczyna zatratów i jak ich unikać?
Odpowiedź: Najczęstszą przyczyną są mechaniczne urazy koronek i piątek kopyt. Aby ich uniknąć, należy pamiętać o wykręcaniu haceli po pracy i do transportu, utrzymywaniu odpowiednich odległości pomiędzy końmi podczas jazdy, nie zwracaniu z końmi w miejscu.
81. Co to są artrozy?
Odpowiedź: Artrozy to przewlekłe, zeszywniające zapalenie stawów, ich najczęściej spotykana forma to szpat i żabka.
82. Jaka jest przyczyna nakostniaków?
Odpowiedź: Najczęstszą przyczyną jest uderzenie, stłuczenie lub nierównomierne obciążenie kończyny spowodowane nieprawidłową postawą powodującą stan zapalny okostnej i w konsekwencji powstanie nieregularnych narośli kostnych.
83. Jak zapobiegać powstawaniu nakostniaków?
Odpowiedź: Nakostniakom zapobiega się poprzez stosowanie skutecznych ochraniaczy, unikanie przeciążeń, zwłaszcza w pracy z młodymi końmi oraz prowadząc właściwą korekcję i kucie kopyt.
84. Na czym polega schorzenie określane jako opoje?
Odpowiedź: Opoje to rezultat stanu zapalnego w obrębie pochewek ścięgowych lub w obrębie stawów. Na skutek zapalenia dochodzi do powiększenia objętości pochewki lub torebki stawowej i deformacji stawu.
85. Jak zapobiegać opojom?
Odpowiedź: Opojom zapobiega się zwracając uwagę na staranne wykonywanie wszelkich prac stajennych (unikanie okaleczeń koni widłami, uderzeń itd.), nie przekarmianie, zwłaszcza młodych koni oraz zapobieganie przeciążeniom w pracy.
86. Opisz typowe objawy zapalenia ścięgien?
Odpowiedź: Stany zapalne ścięgien dotyczą przeważnie kończyn przednich, które u koni wierzchowych są bardziej narażone na przeciążenia. Bezpośrednią przyczyną jest naderwanie włókien kolagenowych tworzących ścięgno, a najbardziej widocznym objawem – kulawizna, której stopień zależy od rodzaju urazu. W miejscu zapalenia występuje ciepła, bolesna deformacja (tzw. fajka).
87. Jakie są najczęstsze przyczyny zapalenia ścięgien u koni?
Odpowiedź: Do najczęstszych przyczyn należy brak wystarczającej rozgrzewki przed rozpoczęciem pracy, gwałtowne wprowadzanie obciążeń, przeciążenie pracą, jazda po głębokim, ciężkim lub śliskim podłożu, jazda po nierównym, dziurawym terenie, nieprzestrzeganie terminów kucia, a także błędy w podkuwaniu i korekcji kopyt.

88. Co może wywołać mięśniochwat porażenny u koni?
Odpowiedź: Przyczynami mięśniochwatu jest zazwyczaj nie zredukowanie dawki paszy treściwej w dni wolne od pracy, przeciążanie koni pracą, zwłaszcza po wcześniejszej przerwie w pracy, a także przekarmianie koni, szczególnie paszami wysokobiałkowymi.
89. Jak zapobiegać powstaniu mięśniochwatu?
Odpowiedź: Nie wolno pozostawiać konia bez ruchu w dni wolne od pracy – konieczny jest ruch na wybiegu lub na karuzeli. Należy dopasować dawkę paszy treściwej do rodzaju i ilości wykonywanej pracy, a także zapewnić odpowiednią wentylację stajni.
90. Opisz typowe objawy kolki (morzyska)?
Odpowiedź: Brak apetytu, brak zainteresowania otoczeniem, niepokój, lękliwe spojrzenie, rozciąganie kłody – odstawianie tylnych kończyn, nieregularne, intensywne pocenie się, nerwowe ziewanie, „śmianie się”, grzebanie przednimi kończynami, wymachiwanie ogonem, oglądanie się na boki, gryzienie słabizn lub uderzanie tylnymi kopytami w brzuch, częste próby oddawania moczu, przyspieszenie tętna i oddechu.
91. Opisz postępowanie w przypadku podejrzenia kolki przed przybyciem lekarza weterynarii?
Odpowiedź: Do czasu przyjazdu lekarza nie należy pozwolić koniowi na pobieranie jakiegokolwiek paszy, kontrolować tętno, oddechy, oddawanie moczu, pobieranie wody. Należy wyprowadzić konia z boksu i oprowadzać go stępem – nie wolno kłusować. Konia dobrze jest przykryć derka, można stosować masowanie wiechciami słomy brzucha i słabizn. W zależności od rodzaju kolki może być niezbędny zabieg operacyjny, w związku z czym należy przygotować środek transportu dla konia.
92. Jak zapobiegać powstawaniu kolek?
Odpowiedź: Należy zapewnić koniowi regularny ruch, po karmieniu pozostawić konia w spokoju przynajmniej przez godzinę w stajni, systematycznie kontrolować jakość paszy oraz czystość żłobów i poidel, indywidualnie ustalać dawki pokarmowe, przeprowadzać regularne odrobaczanie, zgodnie z zaleceniami lekarza wet. W przypadku korzystania z pastwisk – systematycznie pielęgnować pastwisko przez usuwanie odchodów i dbałość o właściwy skład runi (stosując systematyczne podkaszanie niedojadów, dosiewanie wartościowych traw i systematyczne zabiegi agrotechniczne).
93. Na czym polega schorzenie określane, jako „ostre zęby”?
Odpowiedź: Na skutek naturalnego procesu związanego ze wzrostem zębów oraz rozcierania pokarmu, tworzą się ostre krawędzie na zewnętrznych brzegach górnych oraz wewnętrznych brzegach dolnych zębów trzonowych i przedtrzonowych. Ostre krawędzie mogą kałeczyć śluzówkę policzków lub krawędzie języka. Koń je wolno, bardziej się ślini, w żłobie pozostawia resztki nieprzeżutego pokarmu, widoczne są charakterystyczne zwitki nieprzeżutego siana. Środkiem zaradczy jest regularne kontrolowanie stanu uzębienia i przeprowadzanie, w miarę potrzeby, jego tarnikowania przez lekarza wet.
94. Co wywołuje grypę u koni?
Odpowiedź: Grypę u koni wywołuje wirus grypy.

95. Jakie są typowe objawy końskiej grypy?
Odpowiedź: Osowiałość, wysoka temperatura, suchy, silny kaszel, wyciek z nosa. Typowe w przypadku grypy jest równoczesne zachorowanie kilku koni – grypa jest chorobą zaraźliwa!
96. Jakie znasz najczęstsze choroby układu oddechowego u koni?
Odpowiedź: Choroby te to ostry nieżyt oskrzeli oraz przewlekły nieżyt oskrzeli. W każdym przypadku stwierdzenia niepokojących objawów: wycieku z nosa, podwyższonej temperatury, napadów kaszlu, trudności z oddychaniem – należy bezzwłocznie wezwać lekarza weterynarii i podjąć możliwie wcześniej odpowiednie leczenie.
97. Jakie jest zasadnicze przeznaczenie ogłowia?
Odpowiedź: Ogłowie służy do stabilnego podtrzymania kieżna w pysku konia na właściwej wysokości i w odpowiedniej pozycji. Istnieją kieżna, których użycie nie wymaga zastosowania ogłowia – są to tzw. wędzidła bezogłowiowe.
98. Opisz działanie wędzidła anatomicznego?
Odpowiedź: Wędzidło anatomiczne układa się w pysku konia zgodnie z budową anatomiczną jamy ustnej, a jego nacisk rozkłada się równomiernie na krawędzie żuchwy i języka. Dzięki temu jest ono akceptowane przez konie o wrażliwym pysku i nadaje się do korekcji koni z urazami po nieprawidłowym szkoleniu lub użytkowaniu.
99. Jak wygląda wędzidło bezogłowiowe?
Odpowiedź: Wędzidło bezogłowiowe to wędzidło wykonane ze skórzanego, odpowiednio uszytego paska z wszytymi pierścieniami wędzidłowymi do przypięcia wodzy. Wędzidło to zaopatrzone jest w zapinany podbródek, dzięki czemu trzyma się ono w pysku bez potrzeby stosowania ogłowia. Ten rodzaj wędzidła ma bardzo łagodne działanie.
100. Na czym polega efekt „dziadka do orzechów”?
Odpowiedź: Jest to rezultat działania zwykłego wędzidła z pojedynczym przegubem – wędzidło to nie tylko naciska na bezzębne krawędzie żuchwy, ale także na skutek załamania przegubu – na podniebienie konia, zaciskając się jednocześnie na żuchwie. Prowokuje to konia do otwierania pyska i obrony przed wywołanym w ten sposób bólem.
101. Jak można uniknąć efektu „dziadka do orzechów”?
Odpowiedź: Należy stosować wędzidła z blokadą lub podwójnie łamane, które przy działaniu wodzy nie powodują ucisku na podniebienie i boczne krawędzie żuchwy.
102. Jakiego rodzaju kieżn należy unikać w prawidłowym szkoleniu konia?
Odpowiedź: W procesie szkolenia konia należy unikać wszelkiego rodzaju „patentów”, których użycie ma wymusić na koniu, na skutek obrony przed bólem, określone zachowania. Wszelkie brutalnie działające kieżna, zwłaszcza w rękach niedoświadczonych, początkujących jeźdźców, mogą jedynie przynieść koniowi nieodwracalne szkody i nie mają nic wspólnego z prawidłową sztuką jeździecką.

103. Wymień kilka rodzajów kiełzn, których działanie oparte jest na zasadzie dźwigni?
Odpowiedź: Są to wędzidła typu Pessoa I i Pessoa II (wielokrażki pojedyncze i podwójne), wędzidła skokowe (hiszpańskie), wędzidła policzkowe z paskami łączącymi wąsy z policzkami ogłowia, pelhamy oraz munsztuki.
104. Czy ostro działające wędzidło może poprawić przepuszczalność konia?
Odpowiedź: Ostrzejsze kiełzna nie poprawiają przepuszczalności konia, a jedynie uwypuklają nieumiejętność jeźdźca w oddziaływaniu pomocami. Poprawnie pojęta przepuszczalność jest uzyskiwana jedynie w toku racjonalnego i systematycznego szkolenia, opartego na partnerskim porozumieniu z koniem.
105. W jakim celu stosuje się ogłowia bezwędzidłowe?
Odpowiedź: Ogłowia bezwędzidłowe stosuje się we wszystkich przypadkach konieczności ochrony pyska konia, związanej z urazami jamy ustnej, wyrastaniem zębów, a także w pracy z końmi o szczególnie trudnym pysku, wymagających odzyskania przez nie zaufania do pomocy jeźdźca. Warunkiem stosowania tych ogłowia, a zwłaszcza hackamore, jest czuła i delikatna ręka oraz bardzo duże doświadczenie i umiejętności jeźdźca.
106. Jaki jest zasadniczy podział wodzy pomocniczych, uwzględniający kryterium oddziaływania na nie przez jeźdźca? Podaj przykłady?
Odpowiedź: Rozróżnia się wodze pomocnicze, których działanie jest niezależne od ręki jeźdźca, oraz wodze pomocnicze, których działanie zależy od woli jeźdźca. Do pierwszej grupy należą: wytok, przedłużacz szyi (tzw. „guma”), zwykle wypinacze, wypinacz trójkątny, wypinacz podwójny, martwa wodza, martwy wytok, a także wodze stosowane podczas lonżowania: gogue (gog), czambon oraz wodze Pessoa. Wodze pomocnicze zależne od ręki jeźdźca to czarna wodza, wodze Köhlera, gogue ruchomy, wodza Draw.
107. W jakich okolicznościach stosuje się wodze pomocnicze niezależne od ręki jeźdźca?
Odpowiedź: Wodze takie stosuje się przede wszystkim w celach szkoleniowych, szczególnie przy szkoleniu początkujących jeźdźców, by częściowo zniwelować wpływ ich niewprawnego działania ręki na pysk konia.
108. W jakim celu stosuje się wodze pomocnicze zależne od ręki jeźdźca?
Odpowiedź: Wodze takie stosuje się w uzasadnionych przypadkach związanych z pracą szkoleniową prowadzoną z koniem. W każdym przypadku może je stosować jedynie doświadczony jeździec, który rozumie cel, sposób działania i sens ich użycia. Głównym zadaniem tych wodzy jest ograniczyć ruch głowy konia do góry i pokazać drogę nosa do przodu i na dół. Nadużywanie wodzy pomocniczych lub zbyt długie ich stosowanie daje zawsze efekt odwrotny do zamierzonego, czyli usztywnienie konia, utratę elastyczności i swobody ruchu oraz brak zaufania do ręki jeźdźca.
109. Wymień sprzęt, służący do stabilizacji położenia siodła na grzbiecie konia?
Odpowiedź: Sprzęt ten to podogonie i forgurt (zapobiega przesuwaniu się siodła do przodu) oraz napierśnik (zabezpiecza przed przesuwaniem się siodła to tyłu).

110. W jakich warunkach należy przechowywać sprzęt jeździecki?
Odpowiedź: Sprzęt jeździecki należy przechowywać w pomieszczeniach dobrze przewietrzonych, wolnych od nadmiaru wilgoci oraz kurzu, ogrzewanych zimą. Sprzęt powinien wisieć na specjalnych wieszakach, nie dotykając podłogi ani innych przedmiotów.
111. Dlaczego skórzanych części rzędu końskiego nie należy suszyć na słońcu lub przy piecu?
Odpowiedź: Skóra w takich okolicznościach ulega gwałtownemu wysuszeniu, traci elastyczność, staje się łamliwa i krucha, pękając na zgięciach. Prowadzi to do nieodwracalnego jej zniszczenia.
112. Jak należy prawidłowo dopasować ostrogi?
Odpowiedź: Ostrogi powinny być dopasowane do buta jeźdźca oraz dobrane do potrzeb – stosuje się, w zależności od konieczności wzmocnienia oddziaływania, ostrogi o dłuższych lub krótszych bodźcach, zakończonych kulką lub tępo. Nie powinno się używać ostróg z gwiazdkami lub kółkami, z uwagi na łatwe skaleczenie konia w razie zakleszczenia ruchomego elementu. Niedozwolone są ostrogi zbyt ostre, mogące pokaleczyć konia. Prawidłowo dopasowana ostroga powinna leżeć nieco poniżej górnej krawędzi „szklanki” buta, mniej więcej 4 – 5 palców powyżej obcasa, poziomo. Bodziec ostrogi, o ile jest wygięty, powinien być skierowany w dół. Paski winny być ciasno zapięte, a sprzączką umieszczona na zewnątrz buta, bolcem na dół.
113. W jakim celu stosuje się pokrowiec na łańcuszek munsztukowy?
Odpowiedź: W przypadku koni wrażliwych powinno się osłaniać łańcuszek skórzaną lub gumową (uwaga na odparzenia!) podkładką, która nieco łagodzi i rozkłada równomiernie nacisk łańcuszka.
114. Do czego służy jarzemko munsztuka?
Odpowiedź: Jarzemko munsztuka, dopięte do specjalnych otworów w czankach i środkowego ogniwa łańcuszka, ma za zadanie utrzymywać łańcuszek stale w tym samym położeniu.
115. Ile metrów (kroków) wynosi bezpieczny odstęp do innego konia (poprzedzającego, mijanego)?
Odpowiedź: Jest to dystans przynajmniej równy 3 krokom (ok. 2,5 m).
116. Jak powinni się zachować jeźdźcy jadący w zastępie podczas zmiany kierunku jazdy?
Odpowiedź: Jeźdźcy, którzy znaleźli się już na nowym śladzie po wykonaniu komendy zmiany kierunku mają pierwszeństwo, a kontynuujący poprzedni ruch ustępują im miejsca, zjeżdżając do środka (na 2-gi ślad).
117. Jakie są odległości punktów zwrotnych (F,K,H,M) czworoboku od narożników?
Odpowiedź: Odległości te wynoszą zarówno na małym, jak i na dużym czworoboku 6m.
118. Wymień oznaczenia wszystkich punktów na linii środkowej dużego czworoboku, zaczynając od strony litery A. Jakie są pomiędzy nimi odległości?
Odpowiedź: Są to punkty D, L, X, I i G. Odległości pomiędzy tymi punktami wynoszą 12m.

119. Jak oznaczony jest punkt, który wyznacza miejsce przecięcia się długich przekątnych na małym i na dużym czworoboku?
Odpowiedź: W obu przypadkach jest to punkt X.
120. Ile dużych kół, nieprzecinających się wzajemnie, może się zmieścić na dużym czworoboku?
Odpowiedź: Na dużym czworoboku można wytyczyć trzy duże koła.
121. Na czym polega pozorna zmiana kierunku na czworoboku?
Odpowiedź: Pozorna zmianę kierunku wykonuje się jadąc po linii prostej od punktu zwrotnego, do momentu przecięcia linii ćwiartkowej, linii środkowej lub do przeciwległej ściany długiej czworoboku, a następnie wracając na ślad przy następnym punkcie zwrotnym.
122. Podaj promień wycinka okręgu wykonywanego podczas wyjeżdżania narożników dla koni wyszkolonych w klasach od L do C?
Odpowiedź: Dla klasy L promień ten wynosi 5m, dla klasy P – 4m, dla klasy N – 3,5m, dla klasy C – 3m.
123. Jaka jest zasada ułożenia bioder i łopatek (barków) jeźdźca podczas wykonywania figur na ujeżdżalni?
Odpowiedź: Łopatki jeźdźca powinny być zawsze równoległe do łopatek konia, a biodra jeźdźca – do bioder konia.
124. W którym z rodzajów dosiadu grzbiet konia jest najbardziej obciążony?
Odpowiedź: Grzbiet konia jest najbardziej obciążony w dosiadzie podstawowym (ujeżdżeniowym), nieco mniej w półsiadzie, a najmniej w dosiadzie stępłym.
125. W którym z rodzajów dosiadu stosujemy najdłuższe puśliska?
Odpowiedź: Najdłuższe puśliska, umożliwiające głęboki dosiad, stosujemy w dosiadzie ujeżdżeniowym.
126. Jakie inne nazwy stosuje się dla dosiadu określanego jako półsiad?
Odpowiedź: Innym określeniem półsiadu jest dosiad remontowy (dotyczy jazdy na młodych koniach), odciążający, myśliwski, skokowy.
127. Co należy zrobić, by umożliwić uzyskanie lepszego odciążenia grzbietu konia w półsiadzie?
Odpowiedź: Należy skrócić puśliska – dla niewielkiego odciążenia o 2 – 3 dziurki w stosunku do dosiadu podstawowego, dla większego odciążenia (jazda w terenie, skoki) o 4 – 5 dziurek.
128. Co warunkuje stabilny półsiad?
Odpowiedź: Fundamentem stabilnego półsiadu jest mocno zamknięte (przylegające) kolano, niezmienna pozycja łydki i sprężynujący do dołu staw skokowy.

129. Które z naturalnych pomocy jeździeckich mają działanie aktywizujące, a które wstrzymujące?
Odpowiedź: Aktywizujące działanie mają łydki oraz ciężar ciała jeźdźca, działanie wstrzymujące mają wodze (ręce).
130. W jaki sposób jeździec może oddziaływać na konia ciężarem ciała?
Odpowiedź: Jeździec oddziałuje ciężarem obciążając obustronnie, obciążając jednostronnie lub odciążając.
131. W jakich okolicznościach działamy ciężarem obciążając obustronnie?
Odpowiedź: Takie działanie ciężaru ma miejsce we wszystkich tych okolicznościach, w których wymagane jest szczególne zaangażowanie tylnych kończyn konia – w szczególności przy zatrzymaniach i przejściach.
132. W jakich okolicznościach stosowane jest obciążenie jednostronne?
Odpowiedź: Obciążenie jednostronne stosujemy we wszystkich ćwiczeniach wymagających ustawienia i zgięcia. Wspomaga ono działanie wodzy i łydek, a w przypadku dobrze wyszkolonego konia jednostronne obciążenie stanowi pomoc dominującą.
133. Jak wykonuje się obciążenie jednostronne?
Odpowiedź: Jednostronne obciążenie jeździec wykonuje przemieszczając swój ciężar nieco bardziej na wewnętrzną kość siedzeniową, a jego wewnętrzne biodro nieznacznie się obniża. Kolano zachowując kąt zgięcia, zajmuje nieco głębszą pozycję. Większy nacisk wewnętrznej kości kulszowej powstaje już przez samo użycie przez jeźdźca ograniczającej łydki (lekkie cofnięcie zewnętrznego kolana, a więc cofnięcie od biodra całej zewnętrznej nogi).
134. Jaka jest różnica w położeniu łydki ograniczającej i przesuwającej?
Odpowiedź: łydka przesuwająca i ograniczająca leżą w tym samym miejscu. Jest to miejsce leżące mniej więcej na szerokość dłoni do tyłu w stosunku do położenia łydki aktywizującej.
135. Jakie błędy powstają w następstwie „otwartej ręki” jeźdźca?
Odpowiedź: W następstwie otwartej ręki wodze stopniowo wysuwają się z dłoni, co prowokuje jeźdźca do cofania ręki w kierunku brzucha i garbienia się.
136. W jaki sposób należy poprawnie korygować długość wodzy?
Odpowiedź: Długość wodzy koryguje się poprawnie ich nabraniem. W tym celu jeździec przekłada wodze, która ma ulec skróceniu do drugiej ręki, otwiera palce wolnej dłoni i przesuwa je po wodzy na odpowiednia odległość.
137. Przedstaw najważniejsze zasady działania wodzy?
Odpowiedź: Wodzami wolno działać jedynie w powiązaniu z oddziaływaniem ciężarem i łydka. Wodze działają na zad poprzez pysk, potylicę, szyję i grzbiet konia jedynie wtedy, kiedy koń jest przepuszczalny, rozluźniony i pracuje grzbietem.

138. Zdefiniuj pojęcie wyczucia jeździeckiego?
Odpowiedź: Wyczucie jeździeckie to przy prawidłowym dosiadzie, właściwie stosowanych i współdziałających pomocach, umiejętność oceny energii i szybkości reakcji dosiadanego konia. Wyczucie jeździeckie jest potrzebne, aby oddziaływać na konia we właściwy sposób, we właściwym momencie, z właściwą intensywnością oraz zachowując właściwe proporcje użycia ciężaru, łydek i wodzy.
139. Jakiej grupie pomocy przysługuje priorytet w ich oddziaływaniu?
Odpowiedź: We współdziałaniu aktywizujących i wstrzymujących pomocy, priorytet przypada bezwzględnie pomocom aktywizującym.
140. Jaki warunek musi spełniać jeździec, zanim zacznie jeździć na munsztuku?
Odpowiedź: Jeździec przystępując do jazdy na munsztuku musi mieć poprawny, zrównoważony i rozluźniony dosiad, dzięki któremu może działać wodzami niezależnie i precyzyjnie.
141. Co oznacza pojęcie „trzymanie wodzy w podzieleniu 2:2”?
Odpowiedź: Pojęcie to oznacza taki sposób trzymania wodzy ogłowia munsztukowego, w którym w każdej dłoni trzymamy odpowiednią wodzę wędzidłową i munsztukową – na ogół wodza wędzidłowa jest pod palcem serdecznym, a wodza munsztukowa między palcem serdecznym, a środkowym.
142. Jak prawidłowo powinno wyglądać ćwiczenie zwane „żuciem z ręki”?
Odpowiedź: Jeździec wydłuża wodze idąc ręką nieco w kierunku pyska, a koń – szukając wędzidła – wydłuża szyję do przodu i w dół. Pysk konia powinien się znaleźć, co najmniej na wysokości guza barkowego; dolna granica to taka pozycja, która pozwala jeszcze koniowi na zachowanie równowagi. Linia czoła – nos pozostaje przed pionem lub w pionie. Rozluźniony koń zachowuje rodzaj chodu, rytm i tempo.
143. Jak powinny poruszać się kończyny konia podczas jazdy po łukach?
Odpowiedź: Podczas jazdy po łukach przednie i tylne kończyny tej samej strony konia muszą poruszać się w jednej linii, a więc po tym samym śladzie.
144. Opisz działanie pomocy podczas jazdy po łuku?
Odpowiedź: Podczas jazdy po łuku wewnętrzna łydka aktywizuje wewnętrzną tylną nogę konia, wewnętrzna kość siedzeniowa jest bardziej obciążona. Ograniczająca zewnętrzna łydka leży o dłoń za poprzęciem i zapobiega wypadaniu zadem. Ramiona jeźdźcy są równoległe do łopatek konia, biodra jeźdźcy zaś są równoległe do bioder konia. Wewnętrzna wodza zapewnia miękkie ustawienie i wprowadza konia w zakręt. Wodza zewnętrzna ustępuje tyle, ile wymaga tego ustawienie i zgięcie konia do wewnątrz, nie dopuszcza do nadmiernego wygięcia szyi i ogranicza łopatkę. Oś wzdłużna konia powinna być identyczna z linią, po której koń się porusza.
145. Scharakteryzuj stęp pośredni.
Odpowiedź: W stępie pośrednim postawiony na pomoce koń kroczy energicznie, lecz spokojnie, równomiernymi i zdecydowanymi krokami, przy czym ślady pozostawione

przez kopyta zadu wypadają przed śladami kopyt przednich kończyn. Ręka jeźdźca utrzymuje lekki, miękki i stały kontakt z pyskiem konia. Stęp pośredni jest naturalnym stępem konia.

146. Scharakteryzuj stęp wyciągnięty?

Odpowiedź: W stępie wyciągniętym koń kroczy z maksymalnie możliwym dla siebie wykretem, zależnym od jego naturalnych predyspozycji i budowy, bez pospiechu i bez utraty regularności. Ślady pozostawione przez tylne kopyta wypadają wyraźnie przed śladami kopyt przednich. Jeździec pozwala koniowi na wyciągnięcie szyi i głowy, bez utraty kontaktu z pyskiem.

147. Scharakteryzuj stęp zebrany?

Odpowiedź: W stępie zebranym koń postawiony na pomoce, zdecydowanie porusza się naprzód, wykazując wyraźne samoustawienie i samoniesienie. Wyraźne jest zaznaczone uniesienie i zaokrąglenie szyi, przy ustawieniu głowy zbliżonym do pionu. Utrzymany jest lekki kontakt. Widoczne jest zaangażowanie zadu i wyraźna praca stawów skokowych. Stęp musi wyraźnie wykazywać cechy chodu kroczącego i energicznego, a stawianie nóg musi odbywać się w sposób regularny. Tylne kopyta co najwyżej wkraczają w ślady przednich, przy jednoczesnym wyższym unoszeniu nóg

148. Scharakteryzuj stęp swobodny?

Odpowiedź: W stępie swobodnym koń kroczy z maksymalnie możliwym dla siebie wykretem, bez pospiechu i bez utraty regularności. Ślady pozostawione przez tylne kopyta wypadają wyraźnie przed śladami kopyt przednich. Jeździec pozwala koniowi na całkowitą swobodę w wyciągnięciu szyi i głowy na długiej, zwisającej wodzy.

149. Scharakteryzuj kłus roboczy?

Odpowiedź: Kłus roboczy jest najczęściej używany w procesie szkolenia podstawowego, w związku, z czym trzeba poświęcić mu szczególną uwagę. Kłus roboczy musi być zawsze aktywny. Rozluźniony koń porusza się regularnie, obszernie i dynamicznie, tzn. aktywnie pracując zadem. Tylne kopyta mniej więcej wkraczają w ślady przednich.

150. Scharakteryzuj kłus pośredni?

Odpowiedź: W kłusie pośrednim koń, nie przyspieszając, poszerza wyrok. Silne pchnięcie od zadu musi zmobilizować konia do sprężystego odrywania nóg i swobodnego unoszenia przednich kończyn. Tylne kopyta przekraczają ślady przednich. Lekkie wydłużenie szyi powoduje wysunięcie linii czoła i nosa przed pion (poszerzenie ram), przy czym potylicy pozostaje pod kontrolą, a samoniesienie konia jest wyraźnie zauważalne.

151. Scharakteryzuj kłus wyciągnięty?

Odpowiedź: Kłus wyciągnięty pokazuje szczytowe możliwości konia pod względem dynamiki, pchnięcia i obszerności wykroku, zgodnie z odpowiednim poszerzeniem ram. Poszerzenie uzyskuje się przez wypuszczenie nosa do przodu i wydłużenie szyi. Tylne kopyta wyraźnie przekraczają ślady przednich.

152. Scharakteryzuj kłus zebrany?
Odpowiedź: W kłusie zebrany, dzięki silniejszemu zginaniu stawów zadu, tylne kończyny wkraczają bardziej pod środek ciężkości. Obszerność wykroku jest mniejsza, ale pilność, aktywność i dynamika ruchu (impuls) nie ulegają zmianie. Przód konia jest odciążony, a postawa wyższa. Ruch staje się bardziej wyniosły. Tylne kopyta co najwyżej wkraczają w ślady przednich.
153. Scharakteryzuj galop roboczy?
Odpowiedź: W galopie roboczym koń musi się poruszać pilnym, regularnym, dynamicznym i wyraźnie zaakcentowanym trójtaktem. Obszerność skoków galopu, nazywana także „kryciem terenu”, jest równa mniej więcej jednej długości konia. Jest to podstawowy rodzaj galopu.
154. Scharakteryzuj galop pośredni?
Odpowiedź: W galopie pośrednim są wymagane dłuższe, bardziej obszerne skoki galopu (w porównaniu z galopem roboczym) i odpowiednie zwiększenie ram bez utraty równowagi i taktu.
155. Scharakteryzuj galop wyciągnięty?
Odpowiedź: W galopie wyciągniętym koń kryje jak najwięcej przestrzeni, przy czym musi być zachowany równomierny kontakt i odpowiednie poszerzenie ram. W porównaniu do chodu pośredniego, skok galopu jest bardziej obszerny, ale nie szybszy. Tak jak w kłusie, warunkiem dobrego wykonania galopu wyciągniętego jest stopień zebrania konia.
156. Scharakteryzuj galop zebrany?
Odpowiedź: W galopie zebrany zad jest wyraźniej podstawiony i przejmuje więcej ciężaru nie tracąc aktywności. Odciążenie przodu pozwala na większą swobodę łopatek. Skok galopu staje się krótszy i bardziej wyniosły. Takt pozostaje niezmienny.
157. Wymień i scharakteryzuj najczęstsze błędy w galopie?
Odpowiedź:
- Galop czterotaktowy – powstaje, gdy jeździec pragnie uzyskać krótsze tempo galopu błędnie oddziałując na konia tylko wodzami; zostaje zakłócone stawianie nóg na przekątnej, słyszalne są cztery uderzenia kopyt o ziemię;
 - Galop krzyżowy (krzyżowanie) – koń galopuje przodem z prawej, a tyłem z lewej nogi lub odwrotnie. Często spowodowany jest nieskoordynowanymi i nieprecyzyjnymi działaniami jeźdźcy lub oszczędzaniem chorej nogi przez konia;
 - Krzywy galop (na dwóch śladach).
158. Jaki rodzaj dosiadu stosowany jest podczas ćwiczeń w skokach?
Odpowiedź: Podczas jazdy skokowej jeździec stosuje półsiad, skracając puśliska o kilka dziurek w stosunku do długości stosowanej w dosiadzie podstawowym.
159. W jakich chodach można pokonywać koziołki (cavaletti)?
Odpowiedź: Koziołki pokonywane są stępem, kłusem lub galopem, w zależności od sposobu ich ustawienia i odległości pomiędzy nimi.

160. Jaka powinna być odległość pomiędzy koziołkami ustawionymi na kłus?
Odpowiedź: Odległość pomiędzy koziołkami powinna wynosić 1,3m.
161. Jaka powinna być odległość pomiędzy koziołkami ustawionymi na galop?
Odpowiedź: Odległość ta powinna wynosić ok. 3m.
162. Ile wynosi odległość w linii przeszkód na 3 foule?
Odpowiedź: Odległość ta wynosi 14 – 15m.
163. Ile wynosi odległość w linii na 4 foule?
Odpowiedź: Odległość ta wynosi 17,5 – 18,5m.
164. Jaka powinna być odległość w szeregu na 1 foule?
Odpowiedź: W zależności od charakteru przeszkód, podłoża oraz typu ujeżdżalni (otwarta, hala) odległość ta wynosi 7–8m.
165. W jakim rodzaju szeregu odległość powinna być mniejsza – w szeregu złożonym z dwóch stacjonat czy w szeregu złożonym z dwóch okserów?
Odpowiedź: Mniejsza odległość ustawia się w szeregu złożonym z dwóch okserów.
166. Co powinno być celem podstawowego wyszkolenia skokowego?
Odpowiedź: Celem wyszkolenia skokowego nie jest pokonywanie pojedynczych wysokich przeszkód, ale:
- Utrzymanie równego podstawowego tempa;
 - Rytmiczne galopowanie;
 - Najazd na środek przeszkody;
 - Znalezienie prawidłowego miejsca odskoku;
 - Proste lądowanie i płynne, harmonijne kontynuowanie jazdy w określonej liczbie skoków galopu.
167. Co decyduje o harmonii przebiegu jazdy na parkurze?
Odpowiedź: O harmonii przebiegu decydują takie kryteria jak: kontrolowana jazda w pólśiadzie przed i po przeszkodzie, współdziałanie pomocy i przepuszczalna reakcja konia. Należy tu spełnić m.in. poniżej wymienione wymagania:
- Na przeszkody najeżdża się prawidłowo wybranym, tzn. odpowiednim dla danego konia, równym, podstawowym tempem. Z tak ustalonego tempa wynika prawidłowe rozliczenie odległości i znalezienie prawidłowego miejsca odskoku. Rytmicznie galopujący koń skacze przez środek przeszkody i ląduje w linii prostej;
 - Pokonanie linii o ustalonym dystansie wymaga rytmicznej jazdy i wykonania określonej liczby foule. Jeździec jadący na koniu o mało wydajnym galopie musi umieć wydłużyć jego skok galopu, a jeździec dosiadający konia kryjącego duo przestrzeni skrócić jego fule, bez utraty rytmu. Trzeba wykonać określoną liczbę skoków galopu.
 - Odskok na pierwszą przeszkodę szeregu musi pasować, a całość należy przejechać płynnie i harmonijnie, z zachowaniem wymaganej liczby foule.

168. Na jakich rodzajach dróg kodeks drogowy zabrania poruszania się jeźdźców?
Odpowiedź: Jazda wierzchem niedozwolona jest na drogach oznaczonych znakami z numerem drogi międzynarodowej oraz na drogach, na których obowiązuje zakaz poruszania się pojazdów zaprzęgowych.
169. Czy jeździec może prowadzić konia luzem (luzaka) na drodze publicznej?
Odpowiedź: Jeździec może prowadzić tylko jednego konia luzem, po swojej prawej stronie.
170. Jakie są zasady bezpiecznego przekraczania jezdni przez zastęp jeźdźców?
Odpowiedź: Przy przekraczaniu jezdni wszyscy jeźdźcy powinni uczynić to jednocześnie na sygnał dany przez prowadzącego. Nie wolno tego czynić na zakrętach, przed i za wzniesieniami oraz w innych niewidocznych miejscach. Zachować szczególną ostrożność podczas ograniczonej widoczności, np. w czasie opadów, mgły lub o zmierzchu. W żadnym przypadku na przeciwnej stronie drogi nie może pozostać żaden koń, gdyż powodowany panika – instynkt stadny! – może spowodować bardzo niebezpieczną sytuację drogową.